

DANIEL HARDING

Den flyggande dirigenten

Fakta

Namn: Daniel Harding.

Ålder: 43.

Yrke: chefsdirigent och konstnärlig ledare för Sveriges radios symfoniorkester. Chefsdirigent för Orchestre de Paris.

Familj: Son, 13, och dotter, 17.

Bor: Paris.

Aktuellt: Med *Harding möter Widmann* x 2 i Berwaldhallen den 25 och 26 april. Kompositören Jörg Widmann har tillägnat sin violinkonsert nr 2 till sin lillasyster violinisten Carolin Widmann, som framför den för första gången i Sverige tillsammans med Radiosymfonikerna. Under konserten bjuds även på musik av Jean Sibelius och Benjamin Britten. Fredagskonserten direktsänds i SR P2.

Han är en av de mest eftertraktade dirigenterna i världen men funderar på att söka jobb som pilot.

Söndag träffar Radiosymfonikernas Daniel Harding

för att prata om att växa upp framför en orkester och att hitta sitt musikaliska hem.

– Alla dirigenter behöver en plats som känns som att sitta hemma i vardagsrummet och spela piano.

Bara *de mediokra* är alltid på bästa humör

Daniel Harding är alldeles för optimistiskt klädd. Svensk mars-temperatur och tunn jeansjacka går helt enkelt inte ihop, även om solen försiktigt kikar fram bakom terminalbyggnaden i Bromma.

– Det är för att jag ska kunna säga att jag fryser så att jag slipper undan, skämtar han innan han försvinner genom säkerhetskontrollen tillsammans med fotografen för att ta bilder vid flygplanen.

Kanske är det inte helt lätt att hålla reda på vädret. Bara de senaste veckorna har Daniel Harding dirigerat på flera platser i USA, i Paris och Australien, Japan och Kina. I går kväll landade han i Stockholm, för några dagars repetition innan det är dags för konsert i Berwaldhallen, som direktsänds i P2.

Han har i och för sig upplevt ett antal svenska vårar vid det här laget. Det är tolv år sedan Stockholm tapetserades med affischer på Radiosymfonikernas nye chefsdirigent med referenser till James Bond (My name is Harding, Daniel Harding) och nu har han redan hållit i taktpinnen längre än både Herbert Blomstedt och Esa-Pekka Salonen.

Foto: ARNE NYCKENBERG

Under en konsert i mars ledde Daniel Harding Radiosymfonikerna i bland annat musik av Schönberg och Wagner.

I höstas skrev han på för ytterligare fem år och är numera dessutom orkesterns konstnärlige ledare, en ovanlig kombination.

– Vi har inte alltid haft det så här. En nära kunskap och ett förtroende har byggts upp genom åren, tills vi kommit dit vi är i dag – då vi kan arbeta på ett avslappnat men samtidigt superintensivt sätt. Man har ett slags sjätte sinne för hur den andra ska reagera, säger han en stund senare när vi sitter i baksätet på fotografens bil och grådaskiga förortskontor flyger förbi utanför fönstren. Han talar mjuk brittisk engelska utan kanter.

Daniel Harding kallades underbarn. Han växte upp i Oxford med föräldrar som arbetade på universitetet och var amatörmusiker. Daniels instrument blev trumpet.

– Som för de flesta andra i det

här yrket har musiken dominerat mitt liv sedan åttaårsåldern, säger han.

Han gick på internatskola med musikinriktning i Manchester och var vid tretton års ålder en del av den nationella ungdomsorkestern. Men han gick alltmer över till att i stället leda kompisarna och en dag skickade en lärare en inspelning till dirigenten Simon Rattle, som då ledde Birmingham-symfoniorkester. Han blev imponerad och erbjöd tonåringen en plats som sin assistent.

I en intervju med The New York Times har Simon Rattle beskrivit Daniel Hardings första försök framför orkestern: "Han ser inte så gammal ut nu, men när han var 16 eller 17 såg han verkligen ut som 11. Jag tror att orkestern trodde att jag utsatte dem för ett aprilskämt. Och sen när den

här 11-års-look-aliken dirigerade hela satsen felritt, inklusive att ordlöst rätta till en del misstag, var orkestern helt förbluffad."

Efter tiden i Birmingham fick Daniel Harding plats som assistent hos stjärndirigenten Claudio Abbado, som ledde Berlinerfilharmonikerna.

– Han var min stora idol. Att få se honom och lära av honom varje dag, det var fantastiskt. Han hade som mål att allt skulle klara sig utan honom. När "maskinen" fungerade på egen hand, då kunde det börja hända intressanta saker.

Som 21-åring gjorde Daniel Harding sin debut med den världsberömda orkestern och var samma år den yngste dirigenten någonsin i BBC Proms.

Han beskriver tiden som "spän-

nande" och förstår inte, eller vill inte förstå, frågan om hur det påverkade honom att höjas till skyarna som så ung.

– Allt längs vägen har varit väldigt roligt. Jag är inte sentimental och tycker inte att saker behöver vara mer komplicerade än så.

– Men det är klart att det fanns veckor då jag inte hittade nyckeln till musikerna. Det var tufft. Jag fick lära mig att hitta en nyfikenhet kring det. "Nu blev det så här, så intressant", säger han.

Som ung kunde han vara "explosiv", krävande och otålig framför orkestern.

– Jag tyckte att de gamla var enormt tråkiga. Nu är jag trevligare och lugnare och kan känna: "Åh, så skönt med mognad." Men i nästa stund kan jag bli rädd – tänk om jag hade rätt då?

Målet är att behålla samma intensitet och driv, säger han, men på ett mer konstruktivt sätt.

– Jag har det ultimata långsiktiga yrket. Det man gör i dag kan ha effekt om decennier. När jag började lärde jag mig mycket om mig själv och det har jag nytta av nu.

Konflikträdd är han fortfarande inte.

– Bara de mediokra är alltid på bästa humör. Du vill inte bli uppskattad av alla, säger han och rycker på axlarna.

– Jag försöker tänka att om vi irriterar varandra en vecka, så är det inte hela världen. Det finns många fler dagar.

Rörelsen är omärklig. Daniel Harding släpper energin i överkroppen och slutar dirigera. Armarna är fortfarande i luften men musikerna vet. På scenen i Berwaldhallen lyfter stråkar från fioler och den organism som de senaste minuterna spelat Arnold Schönbergs *Verklärte nacht*, och som Daniel Harding ordlöst manat på, viskat med, lockat fram och släppt lös, upplöses.

Han slänger sig på den höga stolen som står uppställd på dirigentpulten och vevar med handen.

– Fisset är för snabbt. Spela så att ni kan höra dialogen. Vi tar från takt 229.

Efter repet lägger han upp

Daniel Harding har vid sidan av dirigentyrket kvalificerat sig som pilot och får numera flyga Airbus 320. Han ser många paralleller mellan yrkena. "Både piloten och dirigenten använder händerna för att kontrollera sin 'maskin' men det är inte ens tekniska kompetens som avgör hur bra man är utan förmågan att vara medveten om allting som händer."

4x senast jag ...

1... gråt: "Min katt blev påkörd av en bil för några veckor sedan. Det var sorgligt, det var en fin katt."

2... var i ett flow: "Jag var nyligen på turné i Australien och Asien med en grupp musiker från hela världen, The Mahler chamber orchestra, som jag inte haft chansen att jobba med på länge. Det var underbart att vara tillbaka med människor som jag känt så länge, vi var verkligen i samklang med varandra."

3... skämdes: "För tio minuter sen på flygplatsen när fotografen sa åt mig: Försök se ut som du hör hemma där."

4... var rädd: "Jag är rädd hela tiden när jag ser de sinnessjuka saker som normaliseras. Idéer och uttryck som för fem år sedan var fullständigt oacceptabla men som nu anses normala i mitt land och många andra länder."

3x Manchester united-fanet Harding väljer:

Foto: TT

1 Spelare: "Jesper Blomqvist är mitt svenska svar. Han spelade i Manchester united på 1990-talet och äger nu en pizzeria på Lidingö. En bra kille."

2 Match: "Champions league-finalen den 26 maj 1999 när Manchester united slog Bayern München med två mål mot ett. Jag såg matchen på tv i New York."

3 Sång: "We drink a drink to Eric the king är den bästa låten, en hyllning till Eric Cantona."

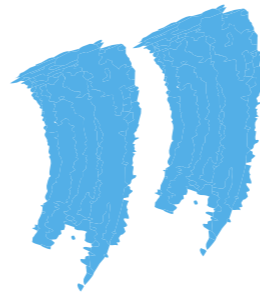
När en orkester har interna problem märker han det snart. "Det finns visserligen orkestrar där musiker suttit bredvid varandra i åratal utan att prata med varandra och det fungerar ändå. Men generellt ställer det till det om gruppen är delad, det är ju trots allt en gruppaktivitet som vi sysslar med. Då kan det vara svårt att arbeta."

3x symfonier som får dig att förälska dig i klassisk musik

1 Robert Schumann Symfoni nr. 2 i C-dur: "Han led av psykisk sjukdom och försökte vid två tillfällen begå självmord. Den här symfonin kom till efter att han varit extremt sjuk för första gången, snarast som ett slags tack för att han tagit sig igenom den svåra depressionen."

2 Wolfgang Amadeus Mozart Symfoni nr. 41 i C-dur: "Det var en tid av krig med krigets lidande och längtan efter fred. Vi tror ofta att svaret är kärlek men Mozart lär oss att det är tänkande som är alternativet till våld."

3 Gustav Mahler Symfoni nr. 6 i A-moll: "Det finns helt enkelt inget hopp i den här symfonin. Många av de största verken handlar om vår mörka sida. Det måste få bli uttryckt för alla har det i sig."

Medan piloten undviker risken till varje pris, vet dirigenten att de vackraste blommorna växer precis på stupets rand

benet på ett bord, han bröt vristen i december och den behöver fortfarande vila. Tuggar energiskt på ett äpple och försöker sammanfatta dirigentrollen.

– Jag tror att många tror att jag bara står och håller ihop alltihop. Men mitt jobb är att få dem att nå nästa nivå, spela bättre än om jag inte var där. Precis som en fotbollstränare eller regissör.

Hur känns det när allt fungerar?

– Det är som att drömma om något och det blir till verklighet framför ens ögon. Som Leonard Bernstein sa, som om man själv komponerar stycket medan det spelas. Det är en färg, en känsla. Det händer inte ofta, på en nivå kanske en gång om året. På en nivå bara var femte år.

Hur ofta det händer med Radiosymfonikerna förblir osagt, men han är nästan ömsint på rösten när de kommer på tal.

– Jag tror att alla dirigenter behöver en plats som känns som hemma. Som det känns att sitta hemma vid pianot i vardagsrummet. För mig är det här.

När han jämför med andra orkestrar lyfter han fram en tydlig gruppkänsla.

– Det finns en stark jämvikt i gruppen. En otrolig ödmjukhet, jag får uppmana dem att spela med mer arrogans! Det händer ingen annanstans. "Jag kan inte", säger de. "Du måste läsas", säger jag.

Kanske är det också typiskt svenskt att äta lunch klockan halv tolv och sluta tidigt för att hämta på dagis. Han raljerar över det med glimten i ögat, men ett underliggande allvar.

– Musiker borde egentligen inte vara ett yrke. Tror du Michelangelo slutade måla klockan 15? Konstnärlig aktivitet är inte menat att passa in i ett vanligt liv, säger han.

Han är tyst en stund och utvecklar sedan:

– Ibland är det svårt att bryta när vi är uppe i någonting. Men musiken jobbar även när man är

Självporträttet

"Ska jag göra ett försök till? Äsch, det får duga."

hemma. När de kommer tillbaka fungerar det som vi repeterade dagen innan.

Han har själv två barn, 13 och 17 år gamla, från ett tidigare äktenskap. Familjelivet har fått anpassas till de frekventa resorna över hela världen.

– Vi har alltid fått ha en flexibel inställning och vi är vana vid det. Nu är de tonåringar och jag har en ganska olika relation till de två. Min dotter och jag bråkar aldrig, vi brukar säga att vi behöver lära oss det. Med min son är det en annan historia, säger han och skrattar.

Han bestämmer själv över repertoaren. Vad han väljer, ofta åratal i förväg, beror både på orkestern och publiken, om han är tillfällig gästdirigent eller har ett återkommande engagemang.

– Om jag kommer som gäst kan jag tänka: Vad är härligt att göra med dem? Vad kan utmana dem? Ibland blir det helt enkelt det de är bäst på.

I Stockholm är planen mer långsiktig, musik som ger möjlighet att jobba med något han tycker behöver förbättras.

Hur mycket bryr du dig om vad radiolyssnarna och konsertpubliken vill ha?

– Det beror på. Vem är publiken? Om jag har något verk jag tror på, så kan jag introducera det till dem i en kontext där det kommer till sin rätt.

Lite socker i botten så går medicinen ner?

– Nej, verkligen inte! Det sysslar jag inte med.

Han spänner ögonen i mig.

– Frågan är: Är vi underhållning? I så fall kan vi spela temat från *Frost* varenda vecka.

Han vill inte stryka medhårs men dela med sig av musiken han älskar. Han har dirigerat Stravinskys *Våroffer* på Centralen, öppnat Berwaldhallen för ovana konsertbesökare under Stockholms kulturnatt och introducerat konsertserien *Interplay*, som kombinerar musik och samtal med vetenskapsmän, författare och filosofer.

Där närmar han sig det som han tycker är musikens verkliga syfte.

– I vår tid vill många ge enkla svar på svåra frågor. När jag växte upp sa man att nationalister, rasister och populisterna aldrig skulle tas seriöst. Se var vi är i dag. Den populism som genomsyrar politiken fräter på samhället. Konsten och musiken representerar komplexiteten. Reflektionen som stor musik ger oss är en del av att vara ett civiliserat samhälle. Och när vi går igenom saker, när vi lider, så berättar musiken att vi inte är ensamma.

– Man måste förstå risk. Men medan piloten undviker risken till varje pris, vet dirigenten att de vackraste blommorna växer precis på stupets rand. □

Tillbaka till flygplanen.

I samband med Daniel Hardings USA-turné i vintras tillsammans med den anrika Concertgebouw-orkestern från Amsterdam spekulerade tidningarnas

kultursidor om han var aktuell för jobbet som deras nye chefsdirigent, en tjänst som är ledig efter att den förre chefsdirigenten sparkades i kölvattnet av Metoo.

Men själv påstår han att han söker jobb som pilot.

Han lyser upp när hans "hobby" kommer på tal.

– Jag har alltid velat bli pilot men inte haft tid. Musik tar mycket tid. Men en dag pratade jag med en pilot som sa: "Det finns en bra skola tjugo minuter från där du bor." Jag gick en kurs och fick min privatlicens. Då kände jag: "Det var ju inget, jag måste göra nästa grej..."

Bit för bit har han arbetat sig igenom kurser och tester. Det har blivit många timmar i flygsimulatorn (han har till och med inrett en hemma) och nu har barndomsdrömmen gått i uppfyllelse. Han har kvalificerat sig för modellen Airbus 320 och kan söka jobb som kommersiell pilot.

– Jag planerar att ta ett sabbatsår nästa år, då har jag bara två veckor inbokade med Radiosymfonikerna. Jag ska försöka få ett jobb och flyga på heltid, säger han.

Han lutar sig tillbaka och ler åt min förvirrade min, säger att båda yrkena egentligen handlar om samma sak.

– Man måste förstå risk. Men medan piloten undviker risken till varje pris, vet dirigenten att de vackraste blommorna växer precis på stupets rand. □

Till sist tänker Monika:

Daniel Harding är rolig och kvick i tanken, men daltar inte. Vissa frågor möts av rynkade ögonbryn. Musik är allvarliga grejor.

Följ oss på Instagram!
@aftonbladetsondag